

Macrolepidoptera in 1961

door

B. VAN AARTSEN

1961 is zeker een interessant jaar geworden. Het zeer vroege voorjaar met zijn hoge temperaturen zorgde ervoor, dat vele „records” werden gebroken wat betreft de eerste vliegdatum van een groot aantal Lepidoptera. Verder bleken ook diverse soorten in aanmerkelijk groter aantal te vliegen dan normaal. Minder algemene soorten als *Orthosia populeti* Fab. (eerste helft maart zeer gewoon in de omgeving van Best), *Orthosia miniosa* Schiff. (gewoon te Wiessel, Hoenderlo en op Walcheren) en *Polyphoca ridens* Fab. (± 75 op één avond, 17.IV, Hoenderlo) waren althans veel algemener op de vliegplaatsen dan in andere jaren. De zomer zelf is te nat en te koud geweest. Toch bleek dit voor soorten als *Celaena leucostigma* Esp., *Mamestra albicolon* Hübn., *Scotia vestigialis* Hufn. (duizenden op de heidevelden), *Lithacodia fasciana* Linn., *Cosmia trapezina* Linn., *Mamestra splendens* Hb., en het gehele geslacht *Noctua* (vooral *fimbriata* Schreber en *interjecta* Hübn. trof ik op vele plaatsen in groot aantal aan) geen bezwaar om algemeen te zijn. Andere soorten daarentegen, zoals de groep der Arctiinae en vooral de *Cirrhia*-soorten waren bepaald slecht vertegenwoordigd.

De specifieke najaarssoorten als *Conistra vaccinii* Linn., *Agrochola macilenta* Hübn., *Agrochola lota* Clerck, *Allophyes oxyacanthae* Linn., *Eupsilia transversa* Hufn., hebben zeer slecht gevlogen, de vangsten met „smeer” leverden dan ook vrijwel niets op.

Opmerkelijk was juist in dit jaar het verschijnen van een aantal zeldzame trek- kers, vooral langs de kust.

Vermeldenswaardige vangsten waren:

Notodonta tritophus Schiff. 1 juni te Vijlen, de eerste vangst van de voorjaars- generatie in Nederland.

Crypsedra gemmea Tr. Kon ik deze in 1960 als nieuw voor onze fauna melden, in 1961 werden er op dezelfde vliegplaats zes exemplaren gevangen.

Calophasia lunula Hufn. Een zeer donker exemplaar van deze soort te Vijlen.

Mythimna turca Linn. 2 juli te Vijlen.

Nyssia zonaria Schiff. 10 april te Leende.

Sedina büttneri Hr. In oktober in Best.

Aporophyla nigra Haw. Enkele exemplaren te Leende, 10 september.

Rhodometra sacraria Linn. Een 4-tal exemplaren te Halfweg en Heemskerk.

Larentia clavaria Haw. In aantal op Walcheren.

Eupithecia millefoliata Rössler. Walcheren, een gaaf vrouwtje, na de ontdekking van de soort door DOETS in 1950 is dit dus het tweede exemplaar voor ons land.

Nycterosea obstipata F. 25 exemplaren van deze zeldzame trekker, doch vrijwel alle langs de kust gevangen.

Conistra vau-punctatum Esp. 12 december algemeen op smear te Vijlen.

Celaena haworthii Curt. In aantal te Norg.

Apamea furva Schiff. In aantal op smear te Dwingelo en te Otterlo.

Amathes agathina Dup. Op de hei te Arcen.

Boarmia ribeata Clerck. In aantal te Hoenderlo.

In Heemskerk waren *Scotia cinerea* Schiff. en *Actinotia polyodon* Clerck veel minder dan voorgaande jaren, terwijl *Mythimna conigera* Schiff., *Hydrillula palustris* Hbn., *Aporophyla lutulenta* Schiff. en *Selidosema brunnearia* Villers aanmerkelijk meer vlogen. Ook een aantal *Philereme vetulata* Schiff. kon ik nu in Heemskerk vangen.

Van Walcheren zijn *Orthosia miniosa* Schiff., *Griposia aprilina* Linn. en *Lithophane ornithopus* Hufn. als nieuw te melden.

Afwijkende vliegdاتا. Uiteraard heeft het geen zin de kleine verschillen te vermelden, zodat ik volsta met die verschillen, welke 10 dagen en meer bedragen.

Pheosia tremula. 5 april (—16).

Cilix glaucata. 4 april, Oostkapelle (—9); 25 oktober Heemskerk (+44, 4e generatie?).

Peridea anceps. 10 april, Leende (—10).

Notodonta phoebe. 10 april, Leende in aantal (—7).

Eupithecia abbreviata Steph. 4 april in aantal, Hoenderlo (—14).

Eupithecia satyrata Hb. 21 april, Woerdense Verlaat (—16). De soort was hier 5 mei reeds verdwenen.

Lampropteryx ocellata Linn. 18 april, Heemskerk (—16).

Nothopteryx polycommata Schiff. 27 febr., Heemskerk (—30).

Amathes c-nigrum Linn. 10 april, Leende (—30).

Trigonophora meticulosa Linn. 4 april, Oostkapelle, 10 april, Leende drie exemplaren, 11 april, Vijlen drie exemplaren. Het zal wel zo zijn, dat *meticulosa* kan overwinteren als pop, als rups en als imago. Op 5 april, de dag dus, dat ik de eerste vlinder ving, vond ik de rupsen in aantal op *Calluna* in verschillende stadia. *Mythimna pudorina* Schiff. 11 augustus te Dwingelo twee exemplaren. (Een nog niet bekende 2e generatie?)

Mamestra brassicae Linn. 29 oktober te Oranjezon (Walcheren) (+28).

Diacrisia sannio Linn. De zeldzame tweede generatie eind augustus en begin september in aantal te Heemskerk.

Lithosia deplana Esper. Van de partiële tweede generatie waren slechts enkele dieren bekend. 11 oktober vloog een groot aantal exemplaren te Leende.

Mesoleuca albicillata Linn. Een exemplaar op 29 augustus aan de rand van het Naardermeer, een zeldzame tweede generatie.

Enkele aberratieve vormen:

Mamestra thalassina Schiff., De geheel lichte vorm **pallida** Cockayne (det. LEMPKE) te Best. Het eerste exemplaar van deze vorm uit ons land.

Catocala nupta Linn., f. **nigra** Cockayne, met zwartachtige voorvleugels, van Amsterdam (nieuw voor onze fauna).

Thera obeliscata Hb. Een ♀ met breed middenveld van de voorvleugels te Otterlo, 20.VI.1961.

Eupithecia pumilata Hb. Een ♂ van f. *albescens* Lempke met witachtig wortelen middenveld van Valkenswaard.

Halfweg-Zwanenburg, Dennelaan 215.